

לא מת משה: סוד נוכחות משה רבינו לאחר הסתלקותו

ביצד הלידה מכפרת על המיתה והרי איפכא מסתברא: המיתה התרחשה אחרי הלידה ומבטלת אותה? במיוחד ששלמה אמר: "טוב יום המוות מיום היוולדו", משום שיום המוות מייצג את מה שפעל ועשה, בעוד ביום הלידה לא קרה כלום. ביצד הלידה מתקנת את המיתה?

ב"ה | פרשת תצווה - ז' אדר | ה'תשפ"ו

מהעניין. לכן נאמר בלשון עתיד: "וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם".

השאלה היא, מדוע הפסוק פותח בלשון הווה - "והימים האלה נזכרים ונעשים"? איפה הם נעשים כעת? הרי הפסוק נאמר לאחר שהנס אירע והצרה חלפה? המהר"ל מפרש דברים מפעימים, שהפכו להיות פס הקול במשנת הרבי מליובאוויטש בכל אחד מחגי ישראל:

אור חדש למהר"ל: מה שאמר 'נזכרים ונעשים' ולא 'יזכרו ויעשו' ובלשון עתיד, כמו המשך דברי הפסוק 'לא יעברו... לא יסוף'?, מלמד שיהיו נזכרים ונעשים מן השם יתברך, כי כך נגזר מהשם יתברך שיהיו הימים האלו ימי נס והצלה לעולם, וכמו שאמר אחר כך 'לא יסוף מזרעם'.

חג פירוש, אירוע חוזר ומתחדש מדי שנה. חג הוא אינו הנצחה לאירוע שאירע פעם, אלא זמן בו הארת היום נעשית ונפעלת מהשמים מדי שנה ביומו. לכן הם ימים מסוגלים להצלה וישועה בכל שנה מחדש. בהערה? הובא הסיפור המופלא על מותו של סטאלין במוצאי פורים תשיג.

כבר לא צריך אמונה בהשגחה פרטית, מספיק לפתוח את העיניים למה שקורה מסביב ולראות את נס פורים שב ומתחדש עלינו. בדומה לסיפור פורים המקורי, בו המלך הגוי מתגייס לעזרת אסתר ומצווה את עבדיו: "תלהו עליו", עכשיו האיש החזק בעולם, שהשפעתו עוברת מהודו עד כוש, שולח את נושאות המטוסים כדי בעזרת ה' להכריז על המן הפרסי של דורנו: "תלהו עליו".

העובדה המדהימה שהמאבק באויב הפרסי חוזר בימי אדר - מזכירה את הנאמר במגילת אסתר:

1. אסתר ט, כח: והימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור, משפחה ומשפחה מדינה ומדינה ועיר ועיר, וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם

הפסוק מדבר על תקנת הפורים לעתיד, בשנים הבאות שאחרי הנס ומדגיש שימי הפורים לא יתבטלו בשום מקום ובשום זמן, "בכל דור ודור משפחה ומשפחה ומדינה ומדינה". לא כמו ניסים מקומיים, שמונצחים רק באותה קהילה או באותה המשפחה, הנה נס הפורים חייב להיעשות בכל משפחה חשובה, שעלולה לטעון שהנס לא נוגע אליה ובכל מדינה חזקה או חלשה שתרגיש רחוקה

1. בדומה לכך מביא ה"קדושת לוי" את לשון הגמרא בחנוכה: "לשנה אחרת קבעום להלל והודאה". מצוות החנוכה נקבעה שנה אחרי הנס ולא מיד אחריו, כמו פורים. שכן חנוכה הוא סוף הניסים ובאמצע הימים המורכבים של בית שני ולכן חכמים לא ידעו האם הארת הנס תתחדש מדי שנה בכה בכסלו. לכן המתינו שנה לראות אם מרגישים בעצמם את התעוררות הנס ורק אז קבעו לדורות את מצוות היום.

2. פורים תשי"ג בבית מדרשו של הרבי בברוקלין: ההתוועדות נפתחה במאמר הסידות עמוק. אחר כך נעשתה ההתוועדות נינוחה יותר, ודברי התורה עסקו בענייני הפורים ותובלו בניגונים ובאיחולי 'לחיים' לנאספים הרבים. באמצע הלילה השתנו פניו של הרבי ונעשו שוב דרוכות ורציניות. היה זה סימן שבכוונת

תצווה".

מחדש ממך ומזרעך, כדי לעמוד בשבועתי לאבות לקיים את ישראל. משה נחרד והגיב בפרץ של אהבת ישראל: הוא אינו ראוי לחיות. הוא נועד עבור העם ולא להחליף את העם. לכן אינו מוצא מקום לחייו אם עומד מעל חיי ישראל.

ואם עדיין איננו מבינים את עוצמת הביטוי **"ואתה"**, הנה דברי המדרש החרדים בהקשר אחר:

התוועדות הרבי תשמ"ט ב/383: פתגם אבי אדוני ז"ל שעל דרך הרמז יש לפרש הפסוק ככתבו: 'אם תשא חטאתם ואם אין (בין אם תשא חטאתם ובין אם לא תשא) מחני נא' - בגלל הקס"ד ד'יחר אפי בהם וגו' (ואם תאמר מה אעשה לשבועת אבות) **ואעשה אותך לגוי גדול**. היינו שמציאות משה אפשרה קס"ד הנ"ל ולכן גם 'אם תשא חטאתם - מחני נא'... שמזה מובן גודל המס"נ דמשה עבור ישראל. (ועפ"ז) יומתק שנתקיימו דברי משה בפרשת תצווה, אף שאמר הקב"ה 'סלחתי כדברך'.

ויקרא רבה א,ה: אמר הקב"ה **'ואתה** הרם את מטך ובקעהו' - לומר שאם אין אתה בוקעו **אין אחר בוקעו**. בסיני עמד לו מן הצד, אמר לו 'עלה אל ה' - לומר שאם אין אתה עולה, אין אחר עולה.

התמיהה עולה מאליה: מה משמעות העלמת השם, לצד העצמת הנוכחות שלו?

בנוגע לעצם העלמת משה, יש שני הסברים ידועים:

בעל הטורים בפתח פרשתנו: לא הזכיר משה בזה הסדר, והטעם משום שאמר 'מחני נא מספרך אשר כתבת' - וק' ללת חכם אפילו על תנאי באה ונתקיימה בזה.

בהזדמנות אחרת חידד הרבי עובדה מופלאה:

ליקוטי שיחות לר' 221 הערה 40: להעיר על דרך הרמז מפרשת תשא פרק **לב** פסוק **לב** (ואם אין מחני נא) וב- גמרא ברכות **לב** (שהטיה משה כלפי מעלה להגן עליהם, כסף וזהב שהבאת להם גרמו לחטוא וכו') - פסוק המורה על מסירות הנפש של משה לישראל שהיה קודם למסירתו לתורה.

דיבור יוצר מציאות. הקב"ה ברא את העולם כדיבור ומכאן שהדיבור הוא כוח שפועל רושם בעולם. "ברית כרותה לשפתיים" ויש מלאך שמשתמש בדברים קשים שנאמרים כדי לקטרג על האדם. משה רבינו הוציא דברים חמורים שתבעו קיומם. כשהוא יורד מהשמיים בפרשה הבאה ומגלה את הנפילה הגסה בעשיית העגל, הוא משליך עצמו תחת האלונקה ואומר: "ועתה אם תשא חטאתם - [בסדר], ואם אין - מחני נא מספרך אשר כתבת". אם תמחל להם - בסדר, ואם לאו - תמחק אותי מהתורה. אני לא רוצה להיות מוזכר באותה תורה שתגזור עליה ח"ו על ישראל.

זה היה ה**לב** הגדול של משה שצעק: יהודים חייבים לחיות. הלב של המנהיג שהסיפור הראשון בהיסטוריה שמספרת עליו התורה הוא: "ויגדל משה **ויצא אל אחיו וירא בסבלותם** וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו וגו'". כל מהותו הייתה להיות נושא בעול עם חברו ולהקל ממנו את סבל הגלות.

ואף שתחוננו התקבלו והקב"ה מחל לישראל, בכל זאת "קללת של חכם אפילו על תנאי באה ונתקיימה בזה". עצם העובדה שהוציא מפיו את המילים הקשות "מחני נא מספרך", חוללו רושם באוויר העולם והיה עליהן להתקיים לפחות בפרשה אחת.⁵

היהודי הקדוש "שלמה אנשתרוק", שנהרג כנראה על קידוש השם בספר, כותב עוד הסבר מרגש:

מדרשי תורה: בעבור שהכהונה הייתה ראויה למשה ונע-תקה לאהרן, ובזה הסדר נאמרו תיקון מלבושי הכהונה... לא הזכירו... שמשו התחזק בכל אלו העניינים בענוותנותו לכבוד אהרן ותפארתו.

בעומק יותר: עלינו להבין למה נתבע לקיים הקללה והרי משה הציבה על תנאי, "אם תשא חטאתם" - **בסדר ואינני דורש כלום**. רק "אם אין - מחני נא מספרך". והקב"ה נעתר ואמר "סלחתי כדברך"?

משה זו הצידה בפרשה הזו, כדי שהעיקר יהיה אהרן ויהיה ברור שהכהונה שייכת לו. לפי התכנית המקורית, משה היה אמור להיות גם הכהן הגדול. אך כיון שנמנע ללכת לגאול את ישראל וביקש "שלח נא ביד תשלח" - ביד אהרן שהיה רגיל להתנבא בכל שנות השעבוד שמשו לא היה במצרים, לכן נלקחה ממנו הכהונה והועברה לאהרן. וכיון שכן, בפרשה הזו - העוסקת בכגדי הכהונה

אביו של הרבי מליובאוויטש, הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסון, מקים נדבך נוסף ומרטיט: זה לא היה עונש משמים, אלא **דרישה של משה כלפי שמיא**. צריך לקרוא את הפסוק כפשוטו: "ועתה אם תשא חטאתם ואם אין" - בין כך ובין כך - "מחני נא מספרך". זה לא היה איום על תנאי, אלא פסיקה נחרצת של משה. דבריו נאמרו בהמשך לדברים מדהימים שאמר לו ה': "ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם **ואעשה אותך לגוי גדול**".

הקב"ה גילה למשה את התוכנית: אני אכלה אותם **ואתחיל הכול**

5. הסיבה שדווקא פרשתנו נבחרה לקיים הקללה, אף שנאמרה לפני הקללה **רק בפרשה הבאה?** יש אומרים שהמילה "מספרך" היא אותיות "מספר-ך-ך", כלומר מהפרשה העשרים מתחילת התורה, שהיא תצווה. ויש אומרים שהקב"ה דחה ודחה את קיום הגזירה, עד שהגיע לפרשת תצווה שהיא האחרונה לפני כי תישא בה נאמרה הגזירה והיה מוכרח לקיים אותה.

כדאי הלידה שתכפר על המיתה.

מצד שלישי, אם הלידה מכפרת על המיתה, מדוע ז' אדר נקבע לדורות כיום של תענית ותשובה, כאחד מהימים בו אירעו **צרות** לאבותנו?

שולחן ערוך סימן תקפז: אלו הימים שאירעו בהם **צרות** לאבותינו וראוי להתענות בהם... באחד בניסן מתו בני אהרן, בעשרה בו מתה מרים ונסתלק הבאר, באחד באב מת אהרן הכהן, בשבעה באדר מת משה רבינו עליו השלום.

השולחן ערוך צודק בכך, שהמיתה באה אחרי הלידה ולכן היא גוברת ומבטלת את הלידה. מה הכוונה איפוא בכך ש"יום הלידה מכפר על המיתה"?

עלינו להיכנס אל עומק דברי חז"ל אודות לידת משה. הרבי מעמיד יסוד גדול שמיישב את כל התמיהות: יום הלידה **מכפר** על המיתה פירושו, שיום הלידה מסיר את הרושם הרע והשלילי מהמשמעות הפשוטה של המוות. "כפרה" פירושה הסרת הכתם, וכך יום הלידה של משה, מסיר את המשמעות השלילית של המוות ומאיר אותה באור חדש.

מוות הוא אירוע דואלי שנושא שתי משמעויות הפוכות: הגוף נרקב בקבר ומסיים את תפקידו, אבל הנפש מתעלה יותר גבוה משהייתה קודם. לפיכך, עבור בני אדם גשמיים שצריכים מוחשיות גלויה כדי להתקשר עם אדם, המוות הוא יום של היעלמות, כיליון וצער עמוק. אבל בכל הנוגע ל**נשמה** והשפעתה הרוחנית על המתרחש בעולם הזה – המוות הוא יום של **עלייה והתגברות**.

הדרך הכי פשוטה להבין את כפל האישיות של האדם, היא באמצעות התבוננות ב"מותר האדם על הבינה המלאכותית". הבינה עושה הכול יותר טוב מהאדם, היא יודעת יותר, זוכרת יותר, מבינה הרבה יותר וכו', אבל לאדם יש יתרון מהפכני עליה: האדם חי. בעוד שהבינה היא רק חשמל ויודעת לבצע פעולות חשמליות של חיבור והסקת מסקנות, האדם הוא מעבר למחשב שמבצע פעולות. יש בו נפש פנימית שחויה חוויות של מודעות והרגשה. הוא קם שמח, עצוב, נלהב ומתוסכל. הוא רעב, עייף, ותאב. הוא נפש בוחרת, מתלבטת ומתייסרת, נופלת וקמה.

ובהכשרת הכוהנים לעבודתם – משה זו הצידה כדי להוכיח את העברת התפקיד לאהרן במלואו⁷.

לפי שני הפירושים הללו, אפשר להסביר את הסתירה בהצגה של משה בפרשה. מצד אחד, שמו נעלם משום קיום הנדר או כי זו לטובת אחיו. אבל משה אינו אמור להפסיד מכך, שהרי מסר עצמו למען עם ישראל ולמען כבוד אחיו. לכן התורה מפצה אותו בלשון "ואתה".

ג. מכאן והלאה נרחיב ונעמיק בפירושו שלישי שמובא בספר החסידים החשוב, "מאור עינים", שכתב תלמידו של הבעש"ט, רבי מנחם נחום מטשרנוביל:

3. מאור עינים ריש פרשתנו: חל סדר תצוה בשבוע שחל בה ז' אדר, הוא בחינת הסתלקות משה. ולכן לא נזכר שמו בסדר פרשה זו כי נסתלק משה.

פרשת תצוה נקראת תמיד בשבוע בו חל ז' אדר, יום הסתלקות משה ולכן שמו של משה נעלם מהפרשה. כרמז לכך שמה נעלם השבוע מעיני ישראל.

כאן עולות ומתעצמות כל הקושיות בהן פתחנו: אם כן, כיצד הפרשה מתחילה בשדרוג מעמדו של משה ל"ואתה תצוה" והרי נסתלק משה בזה הסדר?

עוד קשה: הרי ז' אדר הוא גם יום הלידה של משה, שמכפר על יום המיתה ואם כן משה אמור להיות מוזכר יותר מפרשיות אחרות? מה אפוא כוונת דברי חז"ל גדול יום הלידה?

אסתר ג, ז: הפיל פור הוא הגורל לפני המן, מיום ליום ומחדש לחדש שנים עשר הוא חדש אדר.

מגילה יג, ב: כיון שנפל פור בחודש אדר שמח שמחה גדולה אמר נפל לי פור בירח שמת בו משה ולא היה יודע שבשבעה באדר מת ובשבעה באדר נולד – **רש"י**: דכתיב 'בן מאה ועשרים שנה אנכי היום' – היום מלאו ימי ושנותי,

6. בכך מסביר המדרש פסוק נפלא (תהלים קלג): "הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, כשמן הטוב על הראש יורד על **הזקן, זקן אהרון** שיוורד על פי מידותיו". **ויקרא רבה ג, ו**: "וכי שני זקנים היו לאהרן ואת אמרת 'הזקן זקן'?! אלא כיון שראה משה את השמן יורד על זקן אהרן – היה שמח כאילו על זקנו ירד". הפסוק "שבת אחים גם יחד" הוא כפשוטו: בשני אחים שפרגנו אחד לשני ברמה כזו, עד שמשח שמח בכהונת אהרן כאילו שמן משיחת הכהונה נשפך על זקנו שלו.

7. משה משיב לאהרן על החסד הנאצל שעשה עמו, כשפירגן לו מכל הלב על התמנותו לגואל ישראל. כשמשח קיבל המינוי הוא חשש לכבוד אהרן, אבל הקב"ה השיבו: "**וראך ושמח בלבו**". אהרן יצוק מחומר של אצילים וכשהוא ישמע על המינוי של אחיו הצעיר, השאלה הראשונה שלו תהיה: "נו, מתי הקידוש בבית הכנסת?...".

לא רק שאהרן שמח באחיו, אלא שימש שנה שלמה **כמספר שתיים של אחיו הצעיר**. כל שנת המכות הוא שימש תחת משה והיה מתרגמו ומפרש דבריו. הם נכנסו לפרעה כשמשח לובש את הטלית עם עטרת הכסף, משה צועד ראשון ומדבר בהגייה כבדה ובשפה שפרעה אינו מבינה, ואהרן מתקדם ומסביר: "הרב אמה...".

הארכנו פעם שטוב הלב של אהרן כלפי אחיו הצעיר, הוא השיא שמצאנו בתורה: ספר בראשית מציג התקדמות בחמישה שלבים של פרגון לאח צעיר: מקין שהרג אחיו, לישמעאל שהתנתק מאחיו, לעשו שחיבק את אחיו, ליוסף שמחל לאחיו, ועד מנשה שכלל לא כעס על העדפת הצעיר. אבל אהרן מפגין טוב שלמעלה מטעם ורעות, כשפועל שנה שלמה כמספר שתיים של אחיו הצעיר.

עומד ומשמש, אף כאן עומד ומשמש'. ההבנה הזו מבטלת לגמרי את טענת המן ואת חולשת המיתה והסילוק.

קהלת יב,ז: וישב העפר על-הארץ כשהיה והרוח תשוב אל-האלהים אשר נתנה.

נשמת משה האירה בעוצמת וואט אדירה כזו, שהיא פרצה אל תוך מסכי החושך הגשמיים. היא חדרה והאירה בכלי העולם הזה, עד שהעין הגשמית זכתה לראות את הארת נשמתו. ההארה החריגה שהתפשטה ביום לידתו, מעניקה מבט חדש על מותו: **מי שנשמתו מאירה בעולם הזה - אינו יכול למות ולהסתלק.** הנשמה ממשיכה ומאירה בגשמיות ומעניקה מובן פיזי ומוחשי לחיי משה.

אנו מרחיבים ברעיון חסידי, אבל באופן מעניין, קצת ממנו מובא גם בשם הגאון מוילנה: בפרשת "תצוה" ישנם קא פסוקים, 101, כמניין "מיכאל". המספר "101" הוא חלק "ההעלם" בשמו של משה:

המילה "משה" מורכבת מאותיות "מ, ש, ה". בכל אחת מהאותיות יש את החלק הגלוי שנהגה בקול והחלק הנעלם שאינו נהגה בקול. האות מ' מורכבת מהאות הגלויה - "מ", ועוד אות נעלמת - "ם". האות ש מורכבת מהאות הגלויה "ש", ועוד שתי אותיות נעלמות: "י, ך". האות ה' מורכבת מהאות ה' ועוד אות א' שותקת. נצרך את האותיות השותקות - "ם, ך, י, א" וקיבלנו 101 כמניין פסוקי פרשת תצוה. רמז לכן, שהחלק הרוחני והנעלם באישיותו של משה, מקריין ומאיר בכל פסוק בפרשה.

קצת מובן בעומק רב הלשון "ואתה תצווה": התורה רומזת כי שמו של משה נעלם בפרשה. החלק הגלוי והתקשורתי בין הבריות נעלם ביום מותו. אי אפשר לקרוא "משה" ולצפות לתשובה. אבל ה"אתה" של משה, עיקרו של משה, החלק המהותי והפנימי שלו מצווה ומחבר עליונים ותחתונים.

ליקוטי שיחות כו/205: שמו של אדם הוא אינו עצם מציאותו, הוא נוגע לתקשורת עם הזולת... בעוד שהביטוי "אתה" לנוכח, פונה אל עצמות וכללות האדם. לכן משה אינו נזכר בשמו בפרשה הרומזת על מיתתו, אבל הוא עומד ומשמש ואדרבה בכל עצמיותו ולכן נמצא בפרשה לנוכח - 'ואתה תצווה'.

קצת נוכל ליישב תמיהה מפורסמת ומתבקשת. הובאו לעיל דברי חז"ל כי "כיון שנפל הפור באדר, שמח שמחה גדולה ולא היה יודע שבו מת משה ובו נולד משה". השאלה היא, למה הכיר המן את מות משה בז' אדר ופספס את לידת משה? הרי בתורה לא מובאים לא ימי הולדת ולא ימי פטירה. שני המועדים הובאו בגמרא קידושין, שעושה חשבון ומסיקה שמשה נולד ונפטר בשבעה באדר. למה המן היה בקי רק בחלק מדברי הגמרא ולא בכלם?

בפשטות: מיתת משה הייתה מאורע מרעיש שהתרחש לעיני כל ישראל, ואף הדהדה אצל עמי הארץ שנבהלו מפניו בארבעים שנות מנהיגותו. אולם לידת משה הייתה מאורע משפחתי שלא היה ידוע לכלל. יתירה מכך: לידת משה התרחשה במחצית, במרתפים הנחבאים של ארץ גושן, שלושה חודשים לפני הזמן, כדי להצילו מגזרת ההשמדה "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו". לכן המן הכיר את יום מותו ולא הכיר יום לידתו.

אמנם במקומות אחרים (לקו"ש שם הערה 76 ולקו"ש כו/8 הערה 73, ובאגרות קודש יח עמוד רמז), מציין הרבי לביאור מחיה נפשות

אנו מורכבים משני גורמים נפרדים: עפר ורוח. לאורך החיים, שתי המערכות הנפרדות פועלות ביניהן בסנירגיה מופלאה, ובעת הפטירה ל"ע, כל אחת שבה אל המקום ממנו באה. הגוף נוצר מהעפר ושב אל העפר, בעוד שהנפש באה מהעליונים ושב אל מקורה ושורשה.

ביטויים נוספים לקיומה של הנפש: תודעת הפרט. הגוף, כמו כל גורם פיזי, הוא מושג ציבורי ששייך לרשות הרבים. כל מה שאני יודע עליו, גם אחרים יכולים לדעת. רופא יכול להכיר את מסתורי גופי, הרבה יותר טוב ממני באמצעות מכשירי מדידה והערכה. אולם האדם נושא גם עולם פרטי ששייך רק לו ואין דרך למדוד אותו. המחשבות, התחושות, הזיכרונות וכאב בטן הם רשותי הפרטית. המדע יכול לצפות בדקירת המחט, אך אינו יכול לחוש את הכאב. זה ביטוי הנפש הרוחנית.

אצל יהודי, ישנו ביטוי שלישי לקיומה של הנשמה: התשוקה אל על. חוסר השקט והכיסופים להתעלות מעבר לעולם הגשמי ולהיות חלק מההוויה המופשטת. זה הביטוי הטהור של הנשמה.

כאן ישנו חידוש גדול אצל הצדיק בכלל, וקל וחומר אצל צדיק שלם כמשה רבינו: עיקר חיי האדם הם חיי הגוף. זה המדיום בו הוא מתקשר עם האנשים סביבו. לכן כשאדם מן השורה מסתלק מהעולם, עיקרו נעקר ונקרע מהסובבים. נשמתו **עולה למעלה** ואינה אומרת הרבה לנשאים כאן בעולם. לא זה היה היחס והחיבור ביניהם בימי חיותו. הם אינם מכירים את הרובד הנשמתי והוא לא השאיר כלים בעולם לתפוס את האור הנשמתי.

הקשר עם הצדיק בימי חייו, לעומת זאת, היה חיבור נשמתי עם החלק הרוחני שבו. "חיי הצדיק הם אמונה, אהבה ויראה", כלשון רבינו הזקן באגרת הקודש סימן כח. כשאדם בא אל הצדיק בחייו, הוא לא בא לאכול, לשתות ולצחוק אתו, אלא לרוות כוח מהנשמה הנשגבה שקיננה בו. הוא בא לינוק ממנו אמונה איתנה ואהבה זכה לקב"ה. הרובד הנשמתי יצר כלים וחיבורים ונוכחות בעולם הזה והוא אינו בטל אחרי המוות. אדרבה מתפשט בעולם הזה, "יתיר מבחיוהו".

אצל משה רבינו, **האירה הנשמה ברמה אחרת לגמרי בעולם הזה.** התורה מעידה כי כאשר משה הגיח מבטן אימו, "ותרא אותו כי טוב הוא". איזה טוב אפשר לראות על עובר שיצא מהבטן? הוא בקושי פתח עיניו. הנה ביאורו המדהים של הרבי:

תוכן מליקוטי שיחות כו/1 ואילך: בלידת משה נאמר 'ותרא אותו כי טוב הוא' והגמרא מפרשת: 'בשעה שנולד משה, נתמלא הבית כולו אור', היינו שנשמת משה האירה **בגלוי ובמוחש** בעולם הזה. [הקדושה לא הסתתרה בתוך הגוף, אלא נתפסה במוחשיות העולם]. הלידה הנעלית הזו מקנחת ומעבירה את המשמעות השלילית של מיתת משה ומגלה שגם **בגשמיות** [בנוכחות הנשמה בעולם הגשמי] לא מת משה. כדברי הגמרא בסוטה: 'לא מת משה ... מה להלך

שכתב הגאון רבי יהונתן אייבשיץ, מגדולי הדורות ורבה של פראג: המן הכיר את יום לידת משה, אבל לא ייחס לו משמעות. איזו חשיבות יש ליום ההולדת אחרי הפטירה? האדם היה ונגמר ותמה השפעתו.

אולם המן פספס את העובדה שאצל משה זה אחרת: **משה ממשין להיוולד גם אחרי הסתלקותו**. לכן כותבת הגמרא בסדר **הפוך**: "ולא הווה ידע שבו מת משה ובו נולד משה". שכן הכוונה היא ללידה **שאחרי המיתה!** להמשך ההשפעה של משה שמגיעה לשיאה ביום ההולדת שלו.

לידת משה נצחית בשני היבטים: ראשית, כי משה **נולד בכל דור מחדש**. לא אלמן ישראל ונשמת משה משתכפלת בראשי אלפי ישראל שבכל דור ולאורך כל הגלויות והאתגרים. נשיאי הדור ממשיכים את עבודתו של משה ומוסרים נפשם לחבר שמים וארץ ולקשר בין הקב"ה וישראל. כך מספרת המגילה על המנהיג שקם במלוא עוזו נגד העוצמה של המן: "ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה" ואומרת הגמרא: "מרדכי בדורו כמשה בדורו".

בכך מבאר הזוהר הקדוש דבר מעניין: מצאנו בגמרא שכאשר אחד החכמים אמר רעיון נכון, החכמים הגיבו בהתפעלות: "**משה, שפיר קאמרת!**"! 'משה, אמרת נכון'. אבל איך הגיע משה? הרי קראו לו רב אחא או רבי חנינא? אלא הכוונה היא לנשמת "משה", שמאירה באותו חכם ומרוממת את הדור.

יערות רבש סוף דרוש ג: המן שמח שמת בו משה ואֶפֶס מגינם, והוא לא ידע שבו' באדר מת אבל תיכף נולד משה כי זרח השמש וכו' ותמיד לישראל עזר ומגן. ולכך נאמר נולד משה לאחר שאמר מת משה, להורות כי אחר מותו נולד משה אחר, עזר וקדוש משמים להיות לנו למגן כמשה רבינו ע"ה.

אולם לידת משה היא נצחית מסיבה נוספת, שנידונה כאן בארוכה: **משה נולד אחרת ולכן מת אחרת**. כבר ברגע לידתו ראו שהנשמה חודרת את כלי העולם ומאירה כאן בגשמיות ממש. ההארה הזו אינה נעלמת גם אחרי המיתה.

לפעמים קורים נסים והרעיונות הנעלים פורצים מתוך הספרים ומזדקרים בבהירות בתוך המציאות. הנה סיפור לא יאומן שזכיתי להיות עד לו: בתחילת תמוז תשע"ה, רטט הטלפון בכיסי. על הצג היה "ערן ראובני", בחור מתוק שמתפלל אתי בבית הכנסת. את הצרחות שלו היו יכולים לשמוע בלי הטלפון. "הרב, אחי, גיטני, איזה אסון". לקח לי דקות להציל שברי מילים ולהבין את הטרגדיה.

יש לו אח בגדרה בשם "איתן ראובני" וכיחד עם אשתו, ליאורה, עברו מסלול מפרך להביא ילדים. ליאורה לא הרתה באופן טבעי ונדרשה ל-13 שנים של הפריות כדי ללדת שתי בנות. בשבת האחרונה, הילדה הצעירה, ענב, בת שש וחצי, פיתחה וירוס של הקאות. הלב של האבא אמר שמשוהו לא כרגיל והוא לקח אותה לבדיקות בבית הרפואה קפלן. בלי שום הכנה מקדימה, בתוך שעותיים היא לא הייתה בעולם.

"איזה אסון", צעק ערן באוזניי בטלפון, "נותרה רק בת אחת, גיטסי נמצאת 19 וחצי שנים אחרי החתונה ואף רופא לא יחזיר אותה לטיפולים בגיל כזה". הוזמנתי לדבר בסעודת גמר השבעה

שהתקיימה בבית חב"ד גדרה, אצל יברלחט"א השלוחים הרב בני קרניאל וחנוך גכטמן, ולא מצאתי מילים. הנפש התמוטטה לנוכח עיניו הקרועות של האבא.

חלפו עשרה חודשים ושוב קיבלתי הודעת וואטספ מערן ראובני: "הרב, איזו בשורה, גיטתי ילדה בן". חודש אחרי האסון, 20 שנה אחרי החתונה, היא הרתה באופן טבעי. מה שלא קרה בגיל 25 - התרחש בגיל 45 בצורה ספונטאנית.

והנה עוד פרט: הפטירה ל"ע הייתה בשבת ג' תמוז תשע"ח, והלידה הייתה ביום שלישי, יא ניסן, תשעט (שנת תשעט הייתה מעוברת וחלפו עשרה חודשים בין תמוז לניסן). ראו אז במוחש שיום הלידה מתקן ומכפר על יום המיתה.

ה. נסיים בנקודה אחרונה:

ביום מותו של משה, חל תמיד יום הילולא רבה נוסף - הילולת רשב"י. למרות כל האמור לעיל בדבר מעלת מיתת משה, עדיין זה יום תענית ותשובה, משום שסוף-סוף נשמת משה מאירה באופן נעלה ולא כל אחד זוכה לראות בה. עולה השאלה, למה אצל רשב"י, יום פטירתו הוא יום שמחה וריקוד?

הארכנו בשיעור ל"ג בעומר בשנה שעברה ונקודת העניין: כאמור, הסתלקות צדיק כוללת שני רבדים: רובד פיזי שנראה לעינינו ורובד רוחני שמתרחש עם הנשמה. תורת משה עוסקת במימד הפיזי. התורה **הנגלית**, כשמה, עוסקת בחלק הנגלה של המציאות ושואלת "מה ה' אלוקיך שואל מעמך". התורה הנגלית אינה עוסקת ברבדים הרוחניים של המציאות, אלא אך ורק ברבדים הגשמיים של מותר ואסור, כשר וטמא.

תורת רשב"י עוסקת ברבדים הרוחניים של המציאות. רשב"י מחפש את ה"מי" ולא את ה"מה". הוא שואל "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה". תורת רשב"י מרגילה את האדם לשמוח בשמחת הנפש, על פני עיצבון הגוף ולראות ולחיות בעיני רוחו את מה שהעין אינה יכולה לראות. לכן אצל רשב"י חיים כאן את התעלות הנשמה. ציון רשב"י הוא אדמת גן עדן, שאפשר לחגוג בה את העולם העליון.

העיסוק בחלק הנשמתי של משה רבינו, הוא הזדמנות נאותה לקבל התחזקות בלימוד פנימיות התורה כפי שהיא מבוארת בתורת החסידות. האריז"ל כתב כי בדורות אלו האחרונים, "מותר ומצוה לגלות זאת החכמה" (אגרת הקדש סכ"ו). וכדי שלא נטעה בהבנת עומק הסודות, יש ללמוד את הרעיונות כפי שהם מבוארים בספרי חסידות ולהחיות בהם את נפשו.

זו חובה ולא רק זכות (זוהר פרשת נשא), כדברי משה לרשב"י: "בחיבור שלך, שהוא ספר הזוהר, ייצאו מהגלות ברחמים". ידוע גם הרמז על הפסוק "וכל בני ישראל יוצאים ביד רמה" ומתרגם אונקלוס: "**ברישי** גלי". המילה "ברישי" היא ראשי תיבות של שלוש מאורי פנימיות התורה: "רבי שמעון בר יוחאי", "רבי יצחק בן שלמה" (הארי"י) ו"רבי ישראל בעל שם", הבעש"ט (לקו"ש ח"ג/873). והרי כבר הפיצו בכל העולמות ובכל הדרכים והגיע זמן קאתי מר בקרוב ממש.

כתיבת הדרשות והשיעורים והפצתם באופן חופשי
מתאפשרת בתמיכתם של שלוחי הרבי ברחבי תבל
ובחסותו האדיבה של הנגיד החסידי

ר' שניאור ורעייתו יוכבד שיחיו מינסקי

להצלחה רבה בכל ענייניהם
ולעילוי נשמת מרת
שיינא בעשא בתיה בת יוסף דב

השיעור המלא באתר
haravshneor.co.il